

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Никола Йорданов Колев, д.м.н.
Ръководител Катедра Обща и оперативна хирургия
Медицински университет „Проф. д-р Параскев Стоянов“ - Варна

на дисертационен труд
**„ОСОБЕНОСТИ НА ХЕМОДИНАМИЧНИЯ КОНТРОЛ ПРИ
ПРОВЕЖДАНЕ НА ОБЩА АНЕСТЕЗИЯ ЗА ЛАПАРОСКОПСКА
АДРЕНАЛЕКТОМИЯ“**

на **Д-р Катерина Георгиева Илиева**

за присъждане на научна и образователна степен „Доктор“ по научна
специалност „Анестезиология и интензивно лечение“ – 03.01.38

Научен ръководител: доц. д-р Боряна Найденова, д.м.

Дисертационният труд е обсъден, приет и насочен за защита пред научно жури от Катедрен съвет на КАСИМ при МУ „Проф. д-р Параскев Стоянов“, Варна с протокол №5/13.07.2022г.

Темата на дисертационния труд е съвременна и дисертабилна. Заболяванията на надбъбречната жлеза са от групата на редките заболявания. Голямото им разнообразие и малката честота ги правят непривлекателни за изследователите и финансиращите институции. Това оставя много неизяснени моменти от тяхното протичане, създава затруднения в диагностицирането и най-вече в лечението им. Липсват стандартизирани алгоритми за поведение при такива пациенти. Тумори на надбъбречната жлеза се откриват сравнително често при образни изследвания на коремната кухина по друг повод и не представляват хирургичен и анестезиологичен интерес в по-голямата си част. Един малък процент от надбъбречните тумори обаче са хормонално активни, числят се към редките заболявания и създават специфични предизвикателства пред анестезиологичния и хирургичния екип. Именно те са обект на дисертационния труд.

Хормоните, произвеждани от НБЖ в норма и патология повлияват функционирането на всички органи и системи, както и на метаболизма. Върху сърдечно-съдовата система хронично повишените плазмени нива въздействат като увреждат съдовата стена и миокарда, водят до тежка хипертония и риск от

животозастрашаващи аритмии. Д-р Илиева разглежда проблема за лапароскопската адреналектомия от гледна точка на анестезиолога и по-конкретно на хемодинамичния контрол интраоперативно.

Разискваният проблем е от голяма клинична значимост и дискутира актуална тема с цел оптимизация на анестезията при лапароскопска адреналектомия.

Дисертационният труд съдържа общо 164 страници, онагледен е с 41 фигури и 33 таблици. Книгописът съдържа 310 заглавия, от тях 23 на кирилица, 287 на латиница.

Изложението на **литературния обзор** притежава много добра познавателна стойност в оптимален обем и е съсредоточен върху следните теми: класификация и епидемиология на заболяванията на надбъбречната жлеза, подлежащи на хирургично лечение; показания за адреналектомия; фактори влияещи върху интраоперативната хемодинамика; анестезиологични особености при различните тумори на НБЖ; интраоперативен мониторинг; усложнения, свързани с интраоперативната хемодинамика в ранния следоперативен период (до 24 часа след операцията); ситуацията в България; критичен анализ на литературата.

Дисертантът поставя ясно формулирана **цел**, а именно: Да се установят разликите в хемодинамиката и използваните техники за контрол по време на обща анестезия за лапароскопска адреналектомия при различните тумори на надбъбречната жлеза.

За постигането ѝ са поставени **шест задачи**, които напълно отговарят на поставената цел, а именно:

1. Да идентифицираме и групираме извършените лапароскопски адреналектомии в УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД, Варна, за периода от 01.01.2009г. до 31.12.2019г.
2. Да сравним демографските и клинични характеристики на пациентите в сформираните групи.
3. Да сравним хемодинамичните показатели в различните етапи от анестезията и хирургичната интервенция и хемодинамичната стабилност на пациентите между сформираните групи.
4. Да установим вида и сравним честотата на употреба на различните медикаменти и техники за хемодинамичен контрол, приложени на пациентите в сформираните групи.
5. Да сравним световната практика с нашия клиничен опит.

Трудът на Д-р Илиева е **реализиран в** структурите на УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД, гр. Варна и е извършен от екип на екип от Клиниката по анестезиология и интензивно лечение при УМБАЛ „Света Марина“ ЕАД, гр. Варна с главен изследовател - дисертанта. Проучването е ретроспективно, обсервационно, моноцентрично по своята същност и е одобрено с решение на Комисията по етика на научните изследвания (КЕНИ) №89/19.12.2019г. при медицински университет “Проф. д-р Параскев Стоянов” - Варна (Приложение № 1). **Обект** на проучването са пациенти с тумори на НБЖ, на които е извършена адреналектомия. **Предмет** на проучването са

хемодинамичните показатели и специфичният контрол на интраоперативната хемодинамика. Пациентска популация обхваща **70 болни**, преминали лапароскопска адреналектомия, като при 6 от тях е извършена двустранна адреналектомия. Индикациите за включване и изключване от проучването са ясно формулирани и прецизирани с оглед задачите на проучването. Процесът на подбор на пациентите е детайлно описан.

За да реши поставените задачи, д-р Илиева прилага редица **методи** върху включените в своето проучване болни, което подчертава научните достойнства на труда. Включени са документален метод; клинични методи; образни методи; лабораторни методи; терапевтични метод, включващи описание на хирургичната техника и анестезиологичните техники, патологоанатомични методи; статистически методи.

Резултатите и дискусията са представени са изчерпателно, подробно илюстрирани и онагледени с графики, таблици и фигури. Д-р Илиева изследва демографски и клинични характеристики; интраоперативна хемодинамична нестабилност; баланс на течностите и инфузионна терапия; опиятна консумация; епидурална аналгезия; антихипертензивна терапия; терапия на интраоперативната хипотония; антиаритмици и други медикамент; сравнение на методите за хемодинамичен мониторинг и контрол със световната практика.

Дискусията показва авторското отношение по проучвания проблем и способността на д-р Илиева да анализира собствените получени резултати, съпоставяйки ги с резултатите на други авторски колективи.

Изводите са 9 на брой и произтичат от собствените получени резултати – те обобщават достоверно резултатите от изследването.

Като **приноси** на дисертанта мога да призная:

1. За първи път в България се извършва анализ на хемодинамични показатели по време на лапароскопска адреналектомия.
2. За първи път се прави сравнение на интраоперативната хемодинамична нестабилност при различните патологични процеси на НБЖ.
3. За първи път в България се извършва анализ на приложените техники за хемодинамичен контрол по време на лапароскопска адреналектомия.
4. За първи път се проследява влиянието на предоперативната подготовка с алфа-блокери върху интраоперативната хемодинамика при пациенти с тумори на НБЖ, различни от феохромоцитом.
5. За първи път се извършва сравнение на практиките за хемодинамичен контрол по време на лапароскопска адреналектомия в България с тези в Европа и света.

Д-р Катерина Илиева е надежден и перспективен специалист. Дисертационният ѝ труд е с висока научна и практическа стойност, която допринася за оптимизиране на общата анестезия при провеждането на лапароскопска адреналектомия. Това ми дава правото да предложа на високо уважаваното Научно жури да присъди на д-р Георги Тодоров образователна и научна степен „ДОКТОР“.

гр. Варна
10.10.2022 г.

Проф. д-р Никола Колев, д.м.н.
/...../